

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ไทยเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย จึงขอยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อพรรคประชาธิปัตย์ไทยว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานแจ้งการยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยแล้วพบว่า พรรคยังไม่ได้จัดส่งรายงานการประชุมของคณะกรรมการบริหารพรรคและคณะกรรมการประสานงานไตรภาคที่มีมติยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย ข้อ ๑๑๒ (๑) และ (๒) และเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ พรรคประชาธิปัตย์ไทยได้จัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคคราวที่มีมติยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยและแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า คณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคแล้วในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ไทย ครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

และคณะกรรมการประชามติได้พ้นจากตำแหน่งไปตั้งคณะตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๒ (๓) จึงไม่มีคณะกรรมการประชามติในระหว่างการประชุมยุบเลิกพรรครักถิ่นไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรครักถิ่นไทยได้ขอยุบเลิกพรรคโดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรครักถิ่นไทยแล้ว จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรครักถิ่นไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักถิ่นไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรครักถิ่นไทยยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

พรรครักถิ่นไทยโดยที่ร้อยตรี วิทวัส ต.แสงจันทร์ หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรครักถิ่นไทยเป็นพรรคการเมืองตามทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ต่อมาพรรครักถิ่นไทยได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองขอยุบเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรครักถิ่นไทย ข้อ ๑๑๒ เนื่องจากที่ประชุมใหญ่พรรครักถิ่นไทยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรค และที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคไปก่อนแล้ว แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการประชามติของพรรค เพราะในขณะที่ดำเนินการยุบพรรคไม่มีคณะกรรมการประชามติ ซึ่งการดำเนินการขอยุบเลิกพรรคเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากต้องการหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมายประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้เพราะขาดกำลังสนับสนุนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักถิ่นไทยตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำชี้แจงแล้ว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรครักถิ่นไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๑๑๒ กำหนดว่า “การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “ข้อบังคับพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้... (๑๔) การเลิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง” ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้กำหนดเรื่องการยุบพรรคไว้ในข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๑๒ ซึ่งกำหนดว่า การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

(๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ไทยมีหนังสือแจ้งขอยุบพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมี รายงานการประชุมประกอบการพิจารณาว่า พรรคประชาธิปัตย์ไทยได้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อให้ เป็นไปตามเงื่อนไขตามที่กำหนดในข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ แล้ว กล่าวคือ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ บริหารพรรค เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ (๑) และจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรค ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ (๓) แม้จะไม่มีการประชุมของคณะกรรมการ ประชามติเกี่ยวกับการยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ (๒) เพราะไม่มีคณะกรรมการ ประชามติในระหว่างดำเนินการยุบพรรค แต่เนื่องจากที่ประชุมใหญ่อันประกอบด้วยคณะกรรมการ บริหารพรรคและสมาชิกพรรคเป็นผู้เลือกตั้งคณะกรรมการประชามติ ซึ่งเมื่อที่ประชุมใหญ่วิสามัญ และคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทยแล้ว จึงถือเป็นเจตนารมณ์ ของคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกพรรคในการยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทย ซึ่งนายทะเบียน พรรคการเมืองมิได้โต้แย้งหรือคัดค้านการขอยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยแต่อย่างใด และพรรคประชาธิปัตย์ไทย โดยหัวหน้าพรรคยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีเหตุผลว่า การขอยุบเลิกพรรคเป็นเจตนารมณ์ของ สมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคต้องการหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมาย ประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้ เพราะขาดกำลังสนับสนุน เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรค การดำเนินการเพื่อเลิกพรรคการเมือง ของพรรคประชาธิปัตย์ไทย จึงเป็นกรณีที่คณะบุคคลซึ่งร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองแสดงเจตนารมณ์ที่จะไม่ ดำเนินกิจการในทางการเมืองในนามของพรรคการเมืองนั้นแล้ว จึงมีเหตุให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๓ คน คือ นายผัน จันทรปาน นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายนพดล เสงเจริญ นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโซ

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑ คน คือ นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ วินิจฉัยให้ยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์ไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคข้อ ๑๑๒ (๒) ที่กำหนดให้การยุบเลิกพรรคจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย

นายพัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่
ประธานที่ประชุมคณะตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระฐาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโจ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ธีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ